

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ (Мінекономіки)

вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044)200-47-53, факс (044)253-63-71
E-mail: meconomy@me.gov.ua, <http://www.me.gov.ua>, код ЄДРПОУ 37508596

На № _____ від _____

Міністерство фінансів України

*Щодо законопроекту
реєстр. № 11263*

На виконання доручення Прем'єр-міністра України від 28.05.2024 № 16457/1/1-24 до звернення Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики від 22.05.2024 № 04-32/10-2024/113054 і листа Секретаріату Кабінету Міністрів України від 24.05.2024 № 12445/0/2-24 до листа Комітету Верховної Ради України з питань бюджету від 24.05.2024 № 04-13/12-2024/115340 Мінекономіки опрацювало проект Закону “Про захист прав клієнтів підсанкційних професійних учасників ринків капіталу” (реєстр. № 11263 від 16.05.2024, внесений народним депутатом України Василевською-Смаглюк О. М. та іншими) (далі – проект Закону) та повідомляє.

Відповідно до пояснювальної записки до проекту Закону його прийняття обґрунтовується тим, що у жовтні 2022 року Рада національної безпеки та оборони запровадила санкції проти одного з професійних учасників ринків капіталу – брокера та депозитарної установи ТОВ “Фрідом Фінанс Україна”, а також тим, що блокування активів підсанкційного ТОВ “Фрідом Фінанс Україна” призвело до блокування активів інвесторів, яких обслуговувало ТОВ “Фрідом Фінанс Україна”.

Згідно з пояснювальною запискою до проекту Закону реалізація його положень не потребуватиме витрат з Державного бюджету України.

Відповідно до частини другої статті 1 проекту Закону його метою є захист прав і законних інтересів клієнтів професійних учасників ринків капіталу (крім банків), до яких були застосовані спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції), передбачені пунктами 1, 5, 6, 9, 24-2 частини першої статті 4 Закону України “Про санкції”. Однак мета проекту Закону не може бути досягнута з огляду на такі зауваження.

Частиною дев'ятою статті 3 проекту Закону визначається, що тимчасові керуючі (тимчасовий керуючий) мають (має) право залучати до своєї роботи інших осіб, оплата праці яких здійснюється за рахунок підсанкційного

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Підписувач **Соболев Олексій Дмитрович**

Сертифікат 6FA97849F1B2570D04000000C79A0000D6EF0100

Дійсний з 13.06.2023 15:57:00 по 13.06.2025 15:57:00

Мінекономіки

4103-05/43598-03 від 17.06.2024 15:30

професійного учасника ринків капіталу, у межах кошторису витрат на проведення процедури врегулювання, затвердженого виконавчою дирекцією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Оплата праці спеціалістів, залучених тимчасовими керуючими (тимчасовим керуючим) для забезпечення виконання обов'язків, передбачених частиною шостою цієї статті, проводиться за рахунок коштів підсанкційного професійного учасника ринків капіталу.

Також проектом Закону передбачається, що санкції не поширюються на операції (правочини), здійснені (укладені) в межах процедури врегулювання, передбаченої Законом України “Про захист прав клієнтів підсанкційних професійних учасників ринків капіталу”.

Таким чином, проект Закону передбачає оплату праці невизначеним особам за рахунок підсанкційних осіб, що може призвести до зменшення частини активів, які в подальшому можуть бути стягнуті в дохід держави згідно з рішенням Вищого антикорупційного суду України.

З огляду на наведене, частини дев'ята – одинадцята статті 3 проекту Закону потребують доопрацювання.

Статтями 5 і 6 проекту Закону визначаються питання верифікації клієнтів підсанкційного професійного учасника ринків капіталів та передача коштів, цінних паперів та/або інших фінансових інструментів верифікованим клієнтам.

Однак, запропоновані норми проекту Закону не забезпечують в повній мірі захист прав і законних інтересів клієнтів професійних учасників ринків капіталів, а саме повернення коштів клієнтів в повній мірі, право (а не обов'язок) тимчасового керуючого направляти до відповідних органів державної влади запит на верифікацію, можливість повернення коштів клієнтам без засвідчення їх відповідності критеріям зазначеними органами державної влади.

Також підпунктом 6 пункту 4 Прикінцевих та перехідних положень проекту Закону пропонується абзац третьої частини першої статті 5¹ Закону України “Про санкції” доповнити нормою, відповідно до якої стягнення активів юридичних осіб, які мають ліцензію на провадження професійної діяльності на ринках капіталу, у дохід держави як санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 цього Закону, може бути здійснено після припинення процедури врегулювання, передбаченої Законом України “Про захист прав клієнтів підсанкційних професійних учасників ринків капіталу”.

Однак, частиною першою статті 5¹ Закону України “Про санкції” визначено, що санкція, передбачена пунктом 1¹ частини першої статті 4 цього Закону, має винятковий характер та може бути застосована лише щодо фізичних та юридичних осіб, які своїми діями створили суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України (в тому числі шляхом збройної агресії чи терористичної діяльності) або значною мірою сприяли (в тому числі шляхом фінансування) вчиненню таких дій іншими

особами, у тому числі до резидентів у розумінні Закону України “Про основні засади примусового вилучення в Україні об’єктів права власності Російської Федерації та її резидентів”.

Таким чином, вважаємо необхідним врахувати, що застосування судом санкції у виді стягнення активів має винятковий характер і не може бути обмежена строком проведення процедур врегулювання, які з урахуванням норм статей 3 і 5 проекту Закону можуть тривати більше року.

Крім того зауважуємо, що частинами першою і другою статті 3 проекту Закону визначаються питання направлення рішень Ради національної безпеки і оборони України засобами системи електронної взаємодії органів виконавчої влади.

Згідно з частинами першою і другою статті 5³ Закону України “Про санкції” Державний реєстр санкцій (далі - Реєстр) - це інформаційно-комунікаційна система, що забезпечує збирання, накопичення, захист, облік, відображення, оброблення та надання інформації про всіх суб’єктів, щодо яких застосовано санкції.

Реєстр створюється з метою надання безоплатного публічного доступу до актуальної та достовірної інформації про всіх суб’єктів, щодо яких застосовано санкції.

Частиною тринадцятою статті 5⁴ Закону України “Про санкції” внесення до Реєстру інформації про застосування, скасування чи внесення змін до санкцій здійснюється з урахуванням вимог частини четвертої цієї статті невідкладно, але не пізніше дня, наступного за днем оприлюднення указу Президента України про введення в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України про застосування, скасування чи внесення змін до санкцій.

У зв’язку із вищенаведеним, норми проекту Закону щодо порядку отримання інформації про застосування санкцій до професійних учасників ринків капіталів (крім банків) та видів санкцій потребує доопрацювання.

Крім того, норми проекту Закону не узгоджуються з принципом юридичної визначеності як складової конституційного принципу верховенства права (стаття 8 Конституції України), а також конституційними принципами рівності і справедливості, з яких випливає вимога визначеності, ясності і недвозначності правової норми.

Ураховуючи викладене, проект Закону Мінекономіки не підтримується.

Заступник Міністра економіки України
з питань цифрового розвитку,
цифрових трансформацій і цифровізації

Олексій СОБОЛЕВ